

A TANTÁRGY NEVE		Magyar művelődéstörténet			
A MODUL SZÁMA, NEVE:		2356-06 Figyelemmel kíséri és értékeli az idegenforgalom sokoldalú rendszerét			
TANTÁRGYFELELŐS:		Dr. Dobány Zoltán, főiskolai docens			
AZ OKTATÁS TECHNIKAI INFORMÁCIÓI		<i>Tagozat:</i>	nappali	<i>Félév:</i>	2.
		<i>Heti óraszám (előadás + gyakorlat):</i>		2+0	
<i>Kód:</i>	ID 2562	<i>Ellenőrzés módja:</i>	Kollokvium	<i>Kreditpont:</i>	2

A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEI

A Magyar művelődéstörténet tárgy célja, hogy segítségével a hallgató megismerhesse a magyar művelődéstörténet főbb korszakait. Képes legyen az anyagi és szellemi kultúra összefüggéseinek, a nemzeti kultúra kölcsönhatásainak a felismerésére. Ismerje a magyar kultúra kiemelkedő alkotásait, értékeit. A leendő idegenforgalmi szakemberek számára fontos, hogy a fentebb leírt ismeretanyagból praktikusán alkalmazható tudást kapjanak, és képesek legyenek annak turisztika szempontú felhasználására.

A hallgatóknak képesnek kell lenniük ezekről a témákról szakszerűen és érdekesen beszélni. A tárgy céljai közé tartozik, hogy a hallgatók olyan történeti földrajzi, történelmi és művelődéstörténeti ismereteket is elsajátítsanak, amelyeket későbbi idegenvezetői vagy más hasonló jellegű munkájuk során a gyakorlatban is fel tudnak használni. Ehhez meg kell ismerniük a Magyarország történetét bemutató állandó kiállítások anyagát, és felkészítést kapnak tárlatvezetésekre is. A városnézés során elsajátítják az egyes fontosabb építészeti emlékek történeti vonatkozásait is.

A TANTÁRGY TARTALMA

1. A magyar művelődés korai szakaszai:

Az előmagyar kor. Az ősmagyar kor. Hitvilág, regék és mondák. Művészeti emlékek.

2. A magyarok és a X. századi Európa:

A Kárpát-medence a X. században. Itália, Gallia, Bizánc. Kapcsolat a németekkel.

3. A középkori művelődés:

Életmód, egészségügyi viszonyok. Szellemi élet. A szerzetesrendek kultúraközvetítő és egészségügyi szerepe. A lovagrendek szellemisége, a lovagi kultúra.

4. A magyar művelődés és a szellemi élet megújulása a kora újkorban:

Életmód, életvitel, mentalitás. Betegségek és gyógyításuk lehetőségei. Az írott kultúra térhódítása. A reneszánsz műveltség megjelenése és terjedése. Humanista műveltség, irodalom. A tudomány kibontakozása. A hitélet megváltozása: a reformáció.

5. Az udvar életmódja és a vallási élet a kora újkorban:

Udvari kultúra a királyi országrészben. Erdély szerepe a kulturális értékek megőrzésében. A barokk Magyarországon. Felekezeti megoszlás és ellenreformáció.

6. Szellemi élet a kora újkorban, a polgári társadalom életvitele:

Katolikus és protestáns iskolaügy. Puritanizmus, pietizmus, janzenizmus. Életmód és mentalitás. Egészségügy.

7. A polgári társadalom korának művelődése:

Technikai civilizáció. Egyházak, vallások. Erkölcsi állapot. Felvilágosodás és jozefinizmus. Reformkor, romantika és biedermeier. Önkényuralom és pozitívizmus.

8. *A polgári társadalom műveltségének virágkora és válsága:*
A kettős monarchia virágkora. A századforduló: válság és újítás. az alacsonyabb társadalmi osztályokban. A hétköznapi élet kultúrája a középosztályban. A hétköznapi élet kultúrája az uralkodó osztályban.
9. *A polgári társadalom korának művelődése 1920-1948 között:*
Újkonzervativizmus és liberális ellenzék. A polgári és a népi kultúra kettőssége.
10. *A magyar képzőművészeti ágak általános jellemzői 18. század végétől 1948-ig:*
A művészeti élet szerkezete. A reformkor művészetének stílustörekvései. A klasszicista építészet virágkora. A nemzeti szobrászat kezdetei. A nemzeti festészet kialakulása.
11. *Magyar képzőművészeti irányzatok a 18. század végétől 1948-ig :*
A művészet és a társadalom viszonyának változásai. A magyar romantika. A realista törekvések. Historizmus és akadémizmus. Magyar képzőművészet a századforduló éveiben. A szecesszió és a szimbolizmus. Az avantgarde térhódítása. Népi törekvések.
12. *A magyar művelődés 1948-1990 között:*
A politika szerepe a kulturális és társadalmi folyamatokban. Társadalmi tér, természeti környezet. Életkörülmények, anyagi kultúra. Értékek, emberi kapcsolatok. Társadalom és művelődés. Oktatás és tudomány. Vallás, egyház, egyházpolitika, hit. Művészeti kezdeményezések és szellemi irányzatok. A kisebbségben élő magyarság.
13. *A magyar művelődés a rendszerváltás után:*
A rendszerváltás kulturális hatása. Tömegkultúra és értékválság. Az oktatás és tudomány a globalizáció sodrában. A magyarországi kisebbségek művelődésének lehetőségei és korlátai. ktatási helyzet, jogok a művelődéshez a kisebbségben élő magyarság körében. A kisebbségben élő magyarság művészete a rendszerváltás óta. A magyar műveltség külföldi elismertsége.
14. *Múzeumok Budapesten és környékén:*
A Nemzeti Múzeum. A Szépművészeti Múzeum. Szentendre és a képzőművészet. Esztergomi Bazilika.
15. *Múzeumok és kiállítások Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében:*
Nyíregyháza kiállításai. A Bereg kulturális emlékei. Szatmári értékek. Debrecen kiállításai. A Hajdúság kulturális emlékei. Bihari értékek.

KÖTELEZŐ ÉS AJÁNLOTT IRODALOM

- Kovács I. (1996): Magyar művelődéstörténet. Nyíregyháza: főiskolai jegyzet.*
Kósa L. (szerk.) (2002): Magyar művelődéstörténet. Budapest.
Glatz F. (szerk.) (1996): A magyarok krónikája. Budapest.
Aradi N. (szerk.) (1983): A művészet története Magyarországon. Budapest.